

سنت پیروزی حق بر باطل در آیات و روایات و جایگاه آن در اندیشه دفاعی امام خامنه‌ای (مدظله‌العالی)*

- محمدتقی احمدی پرتو^۱
- معصومه خوئینی^۲

چکیده

بر خلاف برخی از دانشمندان علوم اجتماعی غرب که منکر مسئله قوانین ثابت حاکم بر معادلات اجتماعی هستند، اسلام بر این مسئله تحت عنوان سنت‌های الهی تأکید فراوان دارد. از جمله این قوانین ثابت الهی، سنت پیروزی جریان حق بر باطل است. این تحقیق با روش توصیفی و تحلیلی و بررسی برخی از آیات و روایات مربوطه و نمونه‌هایی از فرمایشات مقام معظم رهبری با هدف بررسی جایگاه سنت قرآنی پیروزی جبهه حق بر باطل در اندیشه‌های دفاعی معظم‌له نگاشته شده است. در نگاه قرآن، حق پیروز است و باطل به دلیل غیر اصیل بودن پایدار نبوده و از بین می‌رود. بنا بر وعده الهی در آیات قرآن، سنت پیروزی در قالب محو باطل و استقرار حق، نجات رسولان الهی و اهل ایمان و مؤمنان، چیرگی حزب‌الله، وعده استخلاف و جانشینی در زمین، امامت و وراثت و

* تاریخ دریافت: ۱۴۰۲/۰۲/۰۵ - تاریخ پذیرش: ۱۴۰۲/۰۵/۲۲.

۱. دانشجوی دکتری جامعه‌المصطفی‌العالمیه (نویسنده مسئول) (partoahmadi@mailfa.com).
۲. طلبه سطح ۲ جامعه الزهراء (ع) (z.salar1359@gmail.com).

فرمانروایی بر زمین و... تحقق و نمود پیدا می‌نماید. از منظر رهبر معظم انقلاب، پیروزی انقلاب اسلامی بر اساس این سنت الهی بوده و تحقق این سنت در هر جریانی، مشروط به شروطی همچون صبر، استقامت، مبارزه، ترسیدن، از دست ندادن امید و... می‌باشد. تأکیدات و استنادات و وعده‌های پیروزی جبهه حق که بارها از زبان ایشان صادر شده است، مانند نمونه‌های فراوان استناد ایشان به این قانون ثابت الهی در تاریخ، از جمله شرایط حساس و پیچیده جنگ ۳۳ روزه، نشان از توجه عمیق به این سنت الهی و جایگاه مهم آن در اندیشه دفاعی ایشان دارد.

واژگان کلیدی: سنت پیروزی، جبهه حق، اندیشه دفاعی امام خامنه‌ای، سنن الهی.

مقدمه

بررسی و شناخت جریانات تاریخی و قوانین حاکم در جوامع انسانی، از مباحث مهم و چالشی بین جامعه‌شناسان می‌باشد. دیوید هیوم^۱ (۱۷۱۱-۱۷۷۶) بر این باور بود که امور اجتماعی قانونمند نبوده و نمی‌توان از قوانین اجتماعی دم زد. برخی نیز مانند شپنجر^۲ (۱۸۸۰-۱۹۳۶) که امور اجتماعی را قانونمند دانسته است، برای هر جامعه‌ای قوانین خاص خود را متصور شده، قائل‌اند که هیچ جامعه‌ای با جامعه دیگر مشابهت ندارد. بنا بر نظری دیگر که طرفداران بسیاری نیز دارد، دوره‌های تاریخی یک جامعه شبیه به سنین مختلف انسان بوده و اوضاع و احوال مشابه، تنها در داخل یک دوره تاریخی خاص پیدا می‌شود. بنابراین فقط جوامع واقع در یک دوره تاریخی، مشمول قوانین اجتماعی مشترک و واحدند. چهارمین نظریه در این رابطه قائل است که قوانین اجتماعی بی‌شماری هستند که در همه جامعه‌ها -چه در یک دوره تاریخی باشند یا نباشند- به یک سان صادق‌اند (مصباح‌یزدی، ۱۳۹۰: ۱۴۶-۱۵۰).

بر خلاف برخی از دانشمندان علوم اجتماعی غرب که منکر مسئله قوانین ثابت حاکم بر معادلات اجتماعی شده‌اند، اسلام بر این مسئله تحت عنوان سنت‌های الهی

1. David Hume.
2. Oswald Spengler.

تأکید فراوان دارد. با نگاهی اجمالی به آیات قرآن و قوانین اسلام، دخالت و عدم تفکیک اسلام از سیاست و رویکرد انضمامی آن به خوبی درک می‌شود (میرمحمدی، ۱۳۹۳: ۹۸). در همین راستا، قرآن به مباحث سیاسی، اجتماعی، تاریخی ورود کرده و به بحث سنت‌های تاریخی پرداخته است. از دیدگاه اسلام، حرکت تاریخ، حرکتی خردمندانه و بر اساس ضوابط و قوانین است، به طوری که مقررات و سنت‌هایی جاودانه، تخلف‌ناپذیر و جهان‌شمول بر روند جوامع حکومت می‌کنند. قرآن نیز در آیات فراوانی با قالب‌ها و صورت‌های گوناگون، این حقیقت را مطرح نموده است (کرمی فریدنی، ۱۳۸۳: ۱۱۱ و ۲۳۴). از میان این سنت‌ها، سنت پیروزی جریان حق بر جریان باطل است که از امدادهای غیبی بوده که شاید کشف آن با عقول طبیعی بشر ممکن نباشد. ضرورت و کارکرد ایمان به این سنت الهی بدین گونه است که رهروان راه حق را در برابر موانع و مشکلات، سخت امیدوار و نیرومند و قوی و پراستقامت کرده و به آنان در پیمودن راه‌های سخت انگیزه می‌دهد.

گرچه از نظر افراد مادی، در حساب و معادلات عالم هیچ گونه تفاوتی میان راه حق و باطل و عدل و ظلم نیست و به نظر ایشان، جهان طبیعت کاری به این امور ندارد، اما از نظر انسان الهی، در حساب کلی جهان میان این دو تفاوت وجود دارد؛ حقیقتی وجود دارد و خدا به حمایت مردان راه حق برمی‌خیزد (مطهری، ۱۳۸۰: ۳۵۰/۳). در عقیده فرد مسلمان معتقد به قضا و قدر الهی، جهان طوری ساخته شده است که اگر او در راه حق و حقیقت فداکاری کند، دستگاه علی و معلولی جهان به حمایت او برخاسته و صدها هزار برابر نیرویی که او در راه هدف مقدس خود صرف نموده، نیروی ذخیره در جهان وجود دارد که در چنین شرایطی به یاری او به کار می‌افتد (همو، ۱۳۷۶: ۹۸).

بنابراین بسیار مهم است که تحولات و جریانات زندگی در طول تاریخ، از کدام زاویه دیده شود؟ قرآن تاریخ زندگی بشر را بسیار منضبط و مشخص دیده و برای آن قوانین ثابتی تعریف نموده است که شناخت و توجه به آن سنن و قوانین که از جمله آن‌ها سنت پیروزی جریان حق بر باطل است، در شناخت و حتی پیش‌بینی حوادث و جریانات کمک فراوانی می‌نماید. در این تحقیق که با روش توصیفی و تحلیلی به بررسی برخی از آیات و روایات مربوطه و نمونه‌هایی از فرمایشات مقام معظم رهبری

حضرت امام خامنه‌ای در این زمینه پرداخته شده است، به دنبال بررسی این سؤال بوده‌ایم که جایگاه این سنت قرآنی در اندیشه‌های دفاعی معظم‌له چگونه بوده است؟

پیشینه

بحث از قوانین و سنت‌های تاریخی و اجتماعی حاکم بر معادلات زندگی بشر، از مباحث نسبتاً نو بوده و تاریخچه طولانی ندارد. در میان عالمان مسلمان شاید نخستین فردی که به صراحت از سنن و قوانین حاکم بر جامعه نام برده، ابن خلدون (۷۲۳-۸۰۸ ق.) است که در مقدمه معروفش به تفصیل در این باره بحث نموده است (محمدی، ۱۳۸۷: ۱۶۷). در میان معاصران نیز بزرگانی همچون علامه طباطبایی در تفسیر *المیزان*، شهید مطهری در کتاب *جامعه و تاریخ*، شهید علامه سیدمحمدباقر صدر در *سنت‌های تاریخ در قرآن* و علامه جوادی آملی در *جامعه در قرآن*، به بحث از سنت‌ها پرداخته‌اند. علی‌رغم اهمیت این موضوع (سنت پیروزی جریان حق) و تأثیری که حتی در میان مباحث آینده‌پژوهی دارد، این موضوع چندان مورد توجه قرار نگرفته است و پژوهشی با این عنوان در نگاه‌های ارزشمند نویسندگان یافت نشد و نگاه‌های قبلی به صورت کلی و عام بوده است. اما این تحقیق با رویکردی خاص به یکی از سنت‌های الهی پرداخته است. پیروزی انقلاب اسلامی ایران که نمونه‌ای از تحقق این سنت الهی بوده است، بارقه امید را در دل‌های مجاهدان راه حق روشن نموده و بیش از پیش این مسئله را مورد توجه همگان قرار داده است. با توجهات و تأکیدی که در فرمایشات مقام معظم رهبری نسبت به مسئله سنت پیروزی جریان حق در این سال‌ها در دیدارها و سخنرانی‌های ایشان نسبت به اقشار مختلف مردم و مسئولان و حتی علمای دیگر بلاد مشاهده شد، ضرورت بررسی این تحقیق - که تا به حال صورت نگرفته است - آشکار شد تا با بررسی آیات و روایات و فرمایشات معظم‌له، جایگاه این سنت قرآنی در اندیشه‌های دفاعی ایشان مشخص شود.

این بحث ممکن است مرتبط با مباحث سیاست خارجی نیز پیگیری شود؛ چرا که مسئله سنت‌های اجتماعی قرآن در ذیل مباحث ایدئولوژیکی نیز قابل بحث است. ایدئولوژی نوعی نظام اخلاقی به دست می‌دهد و یک چهارچوب ذهنی به وجود می‌آورد

تا بر اساس آن، سیاست‌گذاران واقعیت‌ها را درک کنند. سیاست‌گذاران با بهره‌گیری از ایدئولوژی، به تجزیه و تحلیل نقش‌های ملی و ارائه تصویری از آینده جهان قادر خواهند شد (قوام، ۱۳۷۲: ۱۳۶-۱۳۷). البته جای این بحث در این میان مغفول مانده است که امید است در آینده به عنوان یکی از اصول سیاسی و نظامی اسلام، بیشتر به آن پرداخته شود.

سنت

سنت که جمع آن سنن می‌باشد، در لغت به معنای طریقه و راه آمده (راغب اصفهانی، ۱۴۱۲: ۴۲۹) و در اصطلاح عبارت است از طریقه، سیره، راه و روشی که آفریدگار جهان برای تدبیر امور جهان و انسان مقرر نموده است (کرمی فریدنی، ۱۳۸۳: ۱۵۹). قرآن به عنوان اولین کتابی که به سنت‌های تاریخی پرداخته و حوادث تاریخی را قانونمند و دارای یک نظم و قانون و خارج از تصادف و اتفاق دانسته است، تأکید دارد که روی حوادث تاریخی، استقراء به عمل آید و با دقت و تدبر و استقراء نوامیس طبیعت و سنن جهان، حقایقی در زمینه علم تاریخ و سنن تاریخی کشف گردد (صدر، ۱۳۸۸: ۱۵۵-۱۵۸).

سنت پیروزی در قرآن و روایات

در نظام هستی، حق دارای اصالت بوده و خیر غالب است. بنابراین باطل غیر اصیل و نابودشدنی است و آنچه پایدار می‌ماند، حق است: ﴿كُلُّ شَيْءٍ هَالِكٌ إِلَّا وَجْهَهُ﴾ (قصص / ۸۸). تاریخ بشر هم گواهی می‌دهد که حق هر چند در ظاهر مغلوب شود، در نهایت پیروز، و نظام حق بر نظام‌های باطل چیره خواهد شد: ﴿هُوَ الَّذِي أَرْسَلَ رَسُولَهُ بِالْهُدَىٰ وَدِينِ الْحَقِّ لِيُظَاهِرَهُ عَلَى الدِّينِ كُلِّهِ وَلَوْ كَرِهَ الْمُشْرِكُونَ﴾ (توبه / ۳۳). قرآن نیز حاکمیت و منصور بودن انبیا را به‌صراحت اعلان نموده است (صافات / ۱۷۱-۱۷۳). سؤالی که در اینجا مطرح می‌شود اینکه آیا مقصود قرآن در این آیات، غلبه نظامی است؟ یعنی هر گاه میان یک پیامبر یا پیروان او یا یک ولی خدا، با کسانی از جریان باطل جنگی صورت بگیرد، همیشه طرف مقابل شکست می‌خورد؟ قطعاً چنین نیست و قرآن خود از کشته شدن ناحق انبیا سخن می‌گوید (ر.ک: آل عمران / ۲۱). پس قطعاً مقصود پیروزی نظامی و جنگی نیست؛ چون جنگ

میان این دو جریان، جنگ اعتقادی است، بنابراین پیروزی و شکستشان هم اعتقادی خواهد بود.

همان طور که شخصیت‌های بزرگ در زمان‌های بعد بهتر شناخته می‌شوند، حوادث تاریخی نیز در زمان‌های بعد بهتر شناخته می‌شوند (مطهری، ۱۳۷۷: ۱/۱۶۰-۱۶۳). از این رو برای درک بهتر پیروزی یا شکست یک فرد، جریان و حرکت، باید به نتایج، ابعاد و زوایای مختلف آن با دقت نگریسته شود؛ نتایج، ابعاد و زوایایی که ممکن است گاهی صدها سال بعد روشن شود. برای نمونه، حادثه کربلا ممکن است از زوایای مختلفی دیده شود؛ اگر کربلا صحنه فجایع عظیم و جنایت‌ها بوده، از طرفی نمایشگاه روحانیت، معنویت، اخلاق عالی و انسانیت نیز هست (همان: ۴۷/۲). از این رو، حتی اگر تحقق این سنت الهی در صحنه کربلا در آن مقطع تاریخی در چشم مردم ظاهرین دیده نشود، اما به تدریج به شهادت تاریخ و اهل بصیرت و تأمل و تفکر، به خوبی پیروزی جریان حق با سردمداری امام حسین علیه السلام و شکست جبهه باطل با سردمداری یزید و ابن زیاد و ... عیان شد.

از طرفی اگر هدف قیام حضرت، اصلاح انحرافات در امت اسلام و جلوگیری از کژروی و امر به معروف و نهی از منکر (شریفی و همکاران، ۱۳۷۸: ۳۳۰) و در یک کلمه، زنده نگه داشتن اسلام و جلوگیری از زوال و نابودی دین بود - که توسط دشمنان پی‌گیری می‌شد، باید گفت که قطعاً امام حسین علیه السلام با آن همت عالی هرچند با تار خون خود و یارانش، به آن هدف رسید. از این رو اگر ما مبارزه حسین بن علی علیه السلام با لشکریان یزید و ابن زیاد را از جنبه نظامی در نظر بگیریم، امام حسین علیه السلام شکست خورد و آن‌ها پیروز شدند؛ اما اگر قضیه را دارای ماهیتی فکری و اعتقادی در نظر بگیریم - یعنی حکومت یزید، نماد جریانی بود که می‌خواست فکر اسلامی را از بین ببرد و امام حسین علیه السلام برای احیای فکر اسلامی جنگید، در این صورت باید ببینیم که آیا امام حسین علیه السلام به مقصودش رسید یا خیر؟ آیا توانست یک فکر را در دنیا زنده کند یا خیر؟ می‌بینیم که توانست. ۱۳۰۰ سال است که این نهضت، هر سال یک پیروزی جدید به دست می‌آورد؛ یعنی هر سال عاشورا، عاشوراست و معنای «کلّ یوم عاشوراء» این است که هر روز به نام امام حسین علیه السلام با ظلم و باطلی مبارزه می‌شود و حق و عدالتی احیا می‌گردد. این

پیروزی است و پیروزی بالاتر از این چیست؟ (مطهری، ۱۳۹۶: ۴۰-۴۱).

در کنار مسئله نصرت و یاری جریان حق توسط خداوند که در آیات زیادی به آن اشاره شده است، مسئله سرنوشت مبارزه جریان حق و باطل - که تاریخی به گستره کل تاریخ بشر را به همراه دارد- نیز مورد اهتمام قرآن بوده است. قرآن پایان مبارزه جریان حق با باطل را چیزی جز پیروزی به معنای غلبه نهایی برای حق طلبان و شکست و هزیمت جریان باطل نمی‌داند. البته فهم این قانون ثابت الهی در کنار ایمان به حقانیت قرآن، نیاز به دقت و فهم خاص و ویژه قرآنی دارد؛ بنابراین مورد توجه بسیاری قرار نگرفته و به سادگی از کنار آیات مربوط به آن گذشته‌اند. از طرفی، تحقق این سنت مطلق نبوده و مشروط به لوازم و شروطی است که در آیات قرآن مورد تأکید قرار گرفته است.

جهت‌گیری قرآن در مبارزه میان مستضعفان و مستکبران - همان طور که ماتریالیسم تاریخی بر اساس منطق دیالکتیک نوید می‌دهد، پیروزی نهایی مستضعفان در این نبرد است. این برداشت قرآنی کاملاً با اصلی که از مادیت تاریخی استنتاج شده - که خصلت ذاتی استثمارگری، ارتجاع و کهنه‌گرایی، و خصلت ذاتی استثمارشدگی، روشنفکری و جنش و انقلاب است- منطبق و هماهنگ با سنت تکاملی آفرینش است (همو، ۱۳۸۹: ۱۷۱-۱۷۲).

آیات و روایات مرتبط با سنت پیروزی

در آیات زیادی به این موضوع پرداخته شده است که به چند نمونه بسنده می‌کنیم. قرآن صحنه رویارویی و تقابل دو جریان را در این آیه شریفه به تصویر می‌کشد: ﴿أَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَسَالَتْ أَوْدِيَةٌ بِقَدَرِهَا فَاحْتَمَلَ السَّيْلُ زَبَدًا رَابِيًا وَمِمَّا يُوقِدُونَ عَلَيْهِ فِي النَّارِ ابْتِغَاءَ حُلِيَّةٍ أَوْ مَتَاعٍ زَبَدٌ مِثْلُهُ كَذَلِكَ يَضْرِبُ اللَّهُ الْحَقَّ وَالْبَاطِلَ فَأَمَّا الزَّبَدُ فَيَذْهَبُ جُفَاءً وَأَمَّا مَا يَنْفَعُ النَّاسَ فَيَمْكُثُ فِي الْأَرْضِ كَذَلِكَ يَضْرِبُ اللَّهُ الْأَمْثَالَ﴾ (عد/ ۱۷). این آیه مثلی است برای حق و باطل و اینکه باطل محکوم و از بین رفتنی است و حق پایدار است. خداوند در آیه شریفه برای تبیین این تقابل از مثالی عینی استفاده می‌کند و می‌فرماید: از آسمان، آب خالص و زلال می‌بارد و در دره‌ها مطابق وسعت و ضیق آن‌ها نهرها جاری می‌شود و در روی سیلاب‌ها کف‌ها ظاهر می‌شود. همچنین موقع ذوب کردن فلزات برای ساخت زیورآلات و مانند آن، بر

روی فلزات مذاب کف ظاهر می‌شود. اما کف‌ها بعد از مدت کمی از بین می‌روند، ولی آب‌ها و فلزات که مورد استفاده می‌باشند، باقی می‌مانند. باطل در جهان به منزله آن کف‌هاست و محکوم به زوال است و حق مانند فلزات و آب است که می‌ماند. از این استفاده می‌شود که باطل به طور کلی معدوم نمی‌شود که دیگر اثری از آن نماند؛ بلکه محکوم می‌شود و موقعیت خود را از دست می‌دهد. دزدی، شرک، ظلم، کفر و امثال آن در دنیا خواهند بود، ولی به صورت محکوم شده و منفور که حتی مرتکبان آن‌ها نیز از آن‌ها بیزار می‌جویند. ناممکن است که ظالم بگوید: من ظالمم؛ زیرا ظلم از نظر وجدان بشری محکوم است، بلکه خواهد گفت: من عادل هستم (قرشی بنایی، ۱۳۷۵: ۲۲۶/۵-۲۲۸).

در آیات الهی، پایان این جنگ و درگیری این گونه ترسیم شده است: ﴿بَلْ نَقْذِفُ بِالْحَقِّ عَلَى الْبَاطِلِ فَيَدْمَغُهُ فَإِذَا هُوَ زَاهِقٌ...﴾ (انبیاء/ ۱۸). کلمه «قذف» به معنای دور انداختن است و کلمه «دمغ» به معنای شکافتن فرق تا مغز سر است و کلمه «زهوق» به معنای هلاک شدن است. اینکه فرمود: «نقذف»، به خاطر اینکه استمرار را می‌رساند و دلالت دارد بر اینکه حق را به چنگ باطل انداختن، سنت جاری و همیشگی خداست. در اینکه فرمود: ﴿نَقْذِفُ... فَيَدْمَغُهُ﴾، دلالت دارد بر اینکه همیشه غلبه با حق است، و در اینکه فرمود: ﴿فَإِذَا هُوَ زَاهِقٌ﴾، دلالت بر این معناست که این درگیری حق با باطل ناگهانی صورت می‌گیرد و وقتی که دیگر کسی امید ندارد که حق غالب شود و باطل فرار کند، اعتقاد حق هیچ وقت در زمین ریشه کن نمی‌شود، هرچند که در بعضی ادوار، حاملان آن در اقلیت قرار گیرند و یا ضعیف شوند، و نصرت الهی هرگز از رسولان خدا جدا نمی‌شود، هرچند که گاهی به اصطلاح، کارد به استخوان برسد، آن‌چنان که مایوس شوند و خیال کنند که به کلی تکذیب شدند (طباطبایی، ۱۳۹۰: ۱۴/۲۶۲-۲۶۳).

از نگاه قرآن، پیروزی نهایی در مبارزه جبهه حق و باطل، برای حق‌طلبان است، هرچند در ظاهر امر، جبهه حق متحمل رنج‌ها، خسارات و نامالیماتی نیز شود، اما در نهایت آنچه می‌ماند، جریان حق است که اصیل می‌باشد و آنچه از بین خواهد رفت، جریان باطل است. تحقق این سنت در قرآن در اشکال مختلفی مورد توجه قرار گرفته است:

- ۱- محو باطل و استقرار حق: ﴿يَمْحُ اللَّهُ الْبَاطِلَ وَيُجِئُ الْحَقَّ بِكَلِمَاتِهِ﴾ (شوری / ۲۴): «خدای متعال باطل را نابود می‌سازد و حق را با کلمات خویش استقرار می‌دهد».
  - ۲- نجات رسولان الهی و اهل ایمان و مؤمنان: ﴿ثُمَّ نُتَجَّى رُسُلَنَا وَالَّذِينَ آمَنُوا كَذَلِكَ حَقًّا عَلَيْنَا نُنَجِّ الْمُؤْمِنِينَ﴾ (یونس / ۱۰۳): «آنگاه فرستادگانمان و نیز کسانی را که ایمان آورده‌اند، می‌رهانیم. بر عهده ماست که مؤمنان را نجات دهیم».
  - ۳- چیرگی حزب الله: ﴿فَإِنَّ حِزْبَ اللَّهِ هُمُ الْعَالِيُونَ﴾ (مائده / ۵۶): «به راستی گروه خدای متعال، چیره و غالب است».
  - ۴- وعده استخلاف و جانشینی در زمین: ﴿وَعَدَ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا مِنْكُمْ وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَيَسْتَخْلِفَنَّهُمْ فِي الْأَرْضِ...﴾ (نور / ۵۵): «خدای متعال به کسانی که شما که ایمان آورده و کارهای شایسته کرده‌اند، وعده داده است که در زمین جانشینشان سازد...».
  - ۵- امامت و وراثت و فرمانروایی بر زمین: ﴿وَتُرِيدُ أَنْ نَمُنَّ عَلَى الَّذِينَ اسْتُضِعُوا فِي الْأَرْضِ وَجَعَلْنَاهُمْ أَئِمَّةً وَجَعَلْنَاهُمُ الْوَارِثِينَ ۝ وَنُمَكِّنَ لَهُمْ فِي الْأَرْضِ﴾ (قصص / ۵-۶): «می‌خواستیم بر کسانی که در آن سرزمین زبون شده بودند، منت نهیم و آنان را پیشوایانی سازیم و آنان را وارث و در آن سرزمین فرمانروایی شان دهیم».
- در روایات نیز این مسئله به کرات مورد توجه قرار گرفته است؛ برای نمونه، امیرالمؤمنین علی علیه السلام به این سنت اشاره فرموده و حالت و اوصاف مسلمانان صدر اسلام در مبارزه در راه حق و نتیجه آن را چنین توصیف می‌نماید:
- «وَلَقَدْ كُنَّا مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَقُتِلُ آبَاءَنَا وَأَبْنَاؤَنَا وَإِخْوَانَنَا وَأَعْمَامَنَا، مَا يَزِيدُنَا ذَلِكَ إِلَّا إِيمَانًا وَتَسْلِيمًا وَمُضِيًّا عَلَى اللَّقْمِ وَصَبْرًا عَلَى مَضَضِ الْأَلَمِ وَجِدًّا فِي جِهَادِ الْعَدُوِّ، ... فَلَمَّا رَأَى اللَّهُ صِدْقَنَا أَنْزَلَ بَعْدُونَا الْكَبْتَ وَأَنْزَلَ عَلَيْنَا النَّصْرَ حَتَّى اسْتَقَرَّ الْإِسْلَامُ مُلْقِيًا جِرَانَهُ وَمُتَبَوِّئًا أَوْطَانَهُ» (نهج البلاغه، ۱۳۷۴: ۹۱، خطبه ۵۶): به درستی که ما -در میدان کارزار- با رسول خدا صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بودیم. با پدران، پسران، برادران و عموهای خویش می‌جنگیدیم. این جنگ و خویشاوندکشی بر ایمانمان می‌افزود که در راه راست پابرجا بودیم و در سختی‌ها شکیبا و در جهاد با دشمن کوشا... چون خداوند -ما را آزمود و- صدق ما را مشاهده فرمود، دشمن ما را خوار ساخت و رایت پیروزی ما را برافراخت؛ چندان که اسلام به هر شهر و دیار رسید و حکومت آن در آفاق پایدار گردید.

البته تحقق این سنت، مشروط به شروطی می‌باشد. بنا به فرمایش مقام معظم رهبری: «[اگر] اهل حق و کسانی که طرفدار حق‌اند، نیت کنند، همت کنند، صبر کنند، ایستادگی کنند، مبارزه کنند، بلاشک پیروز خواهند شد؛ هر جایی که این اتفاق افتاده است - از دوران دور تاریخ- این جور است. در مورد انبیا هم همین جور است؛ بله ما در انبیا هم داریم مواردی که این‌ها را به قتل رساندند، نابود کردند، مسخره کردند و کارهایی مانند این‌ها کردند، اما در خود قرآن و در روایات، مواردی را دارید که انبیا موفق شدند، مسلط شدند. این به خاطر همین است که شرایط تفاوت می‌کرده. آنجایی که طرفداران حق سستی به خرج دادند، اهمال به خرج دادند، آن‌جوری شده؛ آنجایی که ثبات و ایستادگی و استقامت و مبارزه و بصیرت و مانند این‌ها به خرج دادند، پیروز شدند... امروز هم وقتی که این حرکت، این نهضت به وسیله امام بزرگوار شروع شد، خب مردم پیروی کردند، آمدند داخل میدان؛ پیر، جوان، مرد، زن، قشرهای مختلف، جاهای مختلف وارد میدان شدند، از کشته شدن ترسیدند، ایستادگی کردند، پیروز شد. در جنگ هم همین جور. در هر جای دیگر هم که ما به اصطلاح این همت را کردیم، مسلماً پیروزی به دست آمده است. امروز هم همین جور است؛ امروز هم اگر ما به شرایط، درست عمل نکنیم، پیروزی قطعی است و در قرآن کریم آیاتی که این نکته قطعیت پیروزی را به ما یادآوری می‌کند و تعلیم می‌دهد و خبر می‌دهد، آیات زیادی است؛ از جمله آیه «إِنْ تَنْصُرُوا اللَّهَ يَنْصُرْكُمْ» (محمد/ ۷)؛ آیه «لَيَنْصُرَنَّ اللَّهُ مَنْ يَنْصُرُهُ» (حج/ ۴۰)؛ آیه «وَالْعَاقِبَةُ لِلْمُتَّقِينَ» (اعراف/ ۱۲۸) که در چند جا تکرار شده، این‌ها همه نشان‌دهنده این است» (بیانات در دیدار رئیس و اعضای مجلس خبرگان رهبری، ۱۳۹۶/۱۲/۲۴).^۱

بنابراین از شروط تحقق این سنت، صبر و ایستادگی و مبارزه است. همچنان که بنا به فرمایش حضرت ایشان، علاوه بر ایستادگی و صبر، ویژگی‌هایی مانند ترسیدن و از دست ندادن امید و ملتزم بودن به لوازم حرف حق مانند دوری از دنیا و دنیاگرایی و رفاه‌طلبی در مبارزه، از شروط تحقق سنت پیروزی جبهه حق می‌باشد (ر.ک: بیانات در دیدار بسیجیان استان کرمانشاه، ۱۳۹۰/۰۷/۲۲).

بنابراین توجه و اهتمام به این سنت در کنار التزام به قواعد و شرایط مبارزه، مورد تأکید فراوان آیات و روایات بوده و در سیره پیامبر خاتم صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ و اهل بیت و امامان معصوم عَلَيْهِمُ السَّلَام

۱. بیانات و دیدگاه‌های مقام معظم رهبری، در پایگاه اطلاع‌رسانی معظم‌له (Khamenei.ir) قابل مشاهده است.

به عنوان قانون و سنتی قطعی قلمداد شده است؛ به گونه‌ای که همواره مدّ نظر قرار دادن آن در سخت‌ترین شرایط و بحران‌ها، به مؤمنان و مجاهدان راه حق توصیه شده است.

سنت پیروزی جبهه حق بر جبهه باطل در بیان مقام معظم رهبری

رهبر معظم انقلاب اسلامی به صورت ویژه همواره به این سنت الهی پایبند بوده و توجه، ایمان و تقید به آن را بارها به عموم مجاهدان راه حق و مدافعان حریم اسلام گوشزد نموده است. در اینجا به بخشی از بیانات ایشان در دیدارهای مردمی و جلسات با مسئولان نظامی، دولتی، قضایی و میهمانان خارجی می‌پردازیم. ابتدا به اصل طرح سنت‌ها در دیدگاه ایشان و سپس به سنت خاص پیروزی پرداخته می‌شود.

عنوان	بیانات
سنت‌های الهی در قرآن	«سنت یعنی قانون، قاعده؛ خدای متعال در عالم طبیعت، در عالم انسان قواعدی دارد، قوانینی دارد. ﴿وَالشَّمْسُ تَجْرِي لِمُسْتَقَرٍّ لَهَا ذَلِكَ تَقْدِيرُ الْعَزِيزِ الْعَلِيمِ ۝ وَالْقَمَرَ قَدَرْنَا مَنَازِلَ﴾ ^۱ . این‌ها همه قانون است دیگر. ﴿لَا الشَّمْسُ يَنْبَغِي لَهَا أَنْ تُدْرِكَ الْقَمَرَ﴾ ^۲ . این‌ها قانون است، قوانین جاری است، منتها قوانین جلوی چشم است. قانون جاذبه یک قانون جلوی چشم است و همه می‌فهمند، [اما] قوانینی هم دارد که همه قادر به فهم آن‌ها نیستند. واقعاً سرتاسر قرآن پُر است از بیان این قوانین؛ [مثلاً] ﴿أَنَّ اللَّهَ مَعَ الْمُتَّقِينَ﴾ ^۳ ، ﴿مَنْ جَاهَدْنَا فَأِنَّمَا يَجَاهِدْ لِنَفْسِهِ﴾ ^۴ و امثال این‌ها که حالا تعدادی‌اش را عرض خواهم کرد. این‌ها هم قانون است. ﴿وَمَنْ أَصْدَقُ مِنَ اللَّهِ قِيلًا﴾ ^۵ ؛ چه کسی راستگوتر از خداست؟ خدا می‌گوید این قانون است» (بیانات در دیدار رئیس و مسئولان قوه قضاییه، ۱۴۰۱/۰۴/۰۷).
سنت الهی یعنی قانون	«سنت الهی یعنی قانون... قانون یک موضوع دارد، یک حکم دارد؛ یک موضوع دارد، یک نتیجه دارد. شما خودتان را با آن موضوع منطبق کنید، نتیجه قطعاً مترتب خواهد شد...» (همان).

۱. «و خورشید به [سوی] قرارگاه ویژه خود روان است؛ تقدیر آن عزیز دانا این است * و برای ماه منزل‌هایی معین کرده‌ایم» (بِس / ۳۸-۳۹).
۲. «نه خورشید را سِزَد که به ماه رسد» (بِس / ۴۰).
۳. «و بدانید که خدا با تقوایبندگان است» (بقره / ۱۹۴).
۴. «هر که بکوشد، تنها برای خود می‌کوشد» (عنکبوت / ۶).
۵. «و چه کسی در سخن، از خدا راستگوتر است؟» (نساء / ۱۲۲).

<p>«از اول قرآن تا آخر قرآن، همین طور که نگاه کنید، دائم سنت‌های الهی تبیین می‌شود و تکرار می‌شود. چند جا هم بیان شده: ﴿سُنَّةَ اللَّهِ الَّتِي قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلُ وَلَكِنْ تَجِدَ لِسُنَّةِ اللَّهِ تَبْدِيلًا﴾^۱... که خدا [می‌فرماید] سنت‌های الهی تغییر پذیر نیست؛ قوانین الهی، قوانین متغی است» (همان).</p>	<p>ویژگی تغییرناپذیری سنت‌های الهی</p>
<p>«بنده به هر طرف که نگاه می‌کنم، از هر جهت که محاسبه می‌کنم، می‌بینم در این مواجهه ملت ایران در زیر سایه جمهوری اسلامی با دنیای ظلم و استکبار و کفر، پیروز نهایی ملت ایران است. ما پیروزی راهبردی داریم ان‌شاءالله. هم آیات قرآن و وعده الهی این را به ما نوید می‌دهد، هم تجربه این چهل سال، این را برای ما عینی می‌کند» (بیانات در دیدار مجمع عالی فرماندهان سپاه، ۱۰/۰۷/۱۳۹۸).</p>	<p>پیروزی راهبردی</p>
<p>«سیاسیونی که در مساند قدرت نشسته‌اند، از این پیروزی بزرگی که در عرصه سیاسی برایشان پیدا شد، بر اثر این حادثه مغرور نشوند: ﴿وَمَا رَمَيْتَ إِذْ رَمَيْتَ وَلَكِنَّ اللَّهَ رَمَى﴾^۲. من و شما کاره‌ای نیستیم؛ دست قدرت الهی است. من و شما وسائلی هستیم که اگر عقل به خرج بدهیم، اختیار خودمان را به کار بیندازیم، وارد میدان بشویم، از ما برای حصول این هدف استفاده خواهد شد و افتخار و شرفش برای ما می‌ماند. اما اگر ما هم نباشیم: ﴿فَسَوْفَ يَأْتِي اللَّهُ بِقَوْمٍ يُحِبُّهُمْ وَيُحِبُّونَهُ﴾^۳. این جور نیست که، بار خدا بر زمین نمی‌ماند، پیش خواهد رفت. یک حرکت طبیعی، ناموس طبیعت است، ناموس تاریخ است. ﴿سُنَّةَ اللَّهِ الَّتِي قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلُ﴾ با تعبیرات مختلف در جاهای مختلف قرآن آمده: ﴿وَلَنْ تَجِدَ لِسُنَّةِ اللَّهِ تَبْدِيلًا﴾. این سنت الهی است: ﴿وَلَوْ قَاتَلَكُمُ الَّذِينَ كَفَرُوا أُولَئُوا الْأَدْبَارُ لَمْ يَلْحَقُوا بِهِمْ وَلَا يَجِدُونَ لِيَا وَلَا نَصِيرًا﴾^۴ سُنَّةَ اللَّهِ الَّتِي قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلُ^۵. این، یک جایش است: ﴿وَلَنْ تَجِدَ لِسُنَّةِ اللَّهِ تَبْدِيلًا﴾^۵. یعنی اگر شما بیاید توی میدان، بر دشمنان پیروز خواهید شد؛ یعنی این سنت الهی است. حالا این پیروزی ممکن است یک روزه و یک ساله نباشد، اما در نهایت پیروزی است. این پیروزی قطعاً حاصل خواهد شد. شکست و انهزام در جبهه حق معنی ندارد؛ مگر آن وقتی که اهل حق توی میدان نیایند، کار لازم را نکنند؛ این است</p>	<p>شکست و انهزام در جبهه حق معنی ندارد؛ مگر آن وقتی که اهل حق توی میدان نیایند!</p>

۱. «سنت الهی از پیش همین بوده است و در سنت الهی هرگز تغییری نخواهی یافت» (فتح / ۲۳).
 ۲. «(و چون [ریگ به سوی آنان] افکندی، تو نیفکندی، بلکه خدا افکند» (انفال / ۱۷).
 ۳. «(به زودی خدا گروهی [دیگر] را می‌آورد که آنان را دوست می‌دارد و آنان [نیز] او را دوست دارند» (مائده / ۵۴).
 ۴. «(و اگر کسانی که کافر شدند، به جنگ با شما برخیزند، قطعاً پشت خواهند کرد و دیگر یار و یابوری نخواهند یافت * سنت الهی از پیش همین بوده است» (فتح / ۲۲-۲۳).
 ۵. «(و در سنت الهی هرگز تغییری نخواهی یافت» (فتح / ۲۳).

<p>دیگر. بنابراین، کار، کار خداست: ﴿وَمَا رَمَيْتَ إِذْ رَمَيْتَ﴾. اینجا هم همین جور است» (بیانات در دیدار اعضای هیئت دولت، ۱۶/۰۶/۱۳۸۸).</p>	
<p>«خداوند متعال در آیات مکرر قرآن، این وعده را داده است که اهل حق، طرفداران حق، پیروز نهایی اند. آیات فراوان قرآن بر این معنا دلالت می‌کند. ممکن است قربانی بدهند، اما در نهایت شکست نمی‌خورند. آن‌ها پیروز هستند در این صحنه. قربانی دارند، اما ناکامی ندارند. از مثال‌های آیات کریمه قرآن، من دو سه آیه را اینجا ذکر می‌کنم. جوان‌های عزیزی که اهل قرآن‌اند، به این‌ها مراجعه کنند، روی آن‌ها فکر کنند. ﴿أَمْ يُرِيدُونَ كَيْدًا فَالَّذِينَ كَفَرُوا هُمُ الْمَكِيدُونَ﴾؛^۱ خیال می‌کنند دارند زمینه‌سازی می‌کنند، توطئه برای جبهه حق و مقاومت درست می‌کنند، [اما] نمی‌دانند که توطئه علیه خود آن‌ها دارد چیده می‌شود طبق طبیعت و سنت الهی. آیه دیگر: ﴿وَتُرِيدُونَ أَنْ تَمُنَّ عَلَى الَّذِينَ اسْتَضَعُّوْا فِي الْأَرْضِ﴾^۲ تا آخر آیه. آیه دیگر: ﴿إِنْ تَنْصُرُوا اللَّهَ يَنْصُرْكُمْ وَيُثَبِّتْ أَقْدَامَكُمْ﴾^۳ آیه دیگر: ﴿وَلَيَنْصُرَنَّ اللَّهُ مَنْ يَنْصُرُهُ﴾^۴ آیات فراوان قرآن، همه همین عاقبت را نوید می‌دهند به آن کسانی که در راه مقاومت‌اند. این هم یک استدلال. یک بخشی از استدلال قوی و منطوق قوی امام، همین آیات است - ده‌ها آیه است در قرآن کریم- که من حالا سه چهار آیه را خواندم» (بیانات در مراسم سی‌امین سالگرد رحلت امام خمینی، ۱۴/۰۳/۱۳۹۸).</p>	<p>سنت پیروزی جبهه حق در آیات قرآن</p>
<p>«پیروزی انقلاب برحسب محاسبات متعارف دنیا امر محالی بود. هیچ کس باور نمی‌کرد که در کشوری مثل ایران با حساسیتی که قدرت‌های استکباری روی آن داشتند... در یک چنین جایی، در یک چنین کشوری، با این چنین حکومت سرکوبگر و ظالم که بی‌محابا با مردم روبه‌رو می‌شد، و با سایه سنگین آمریکا بر این کشور به حسب محاسبات عادی محال بود که یک انقلاب بر مبنای دین، بر مبنای اعتقاد دینی و ایمان مردم، به دست مردم، با رهبری مرجع تقلید و روحانی شاخص به پیروزی برسد. این محال بود... هیچ قاعده مادی و محاسبه مادی‌ای چنین چیزی را قبول نمی‌کرد، ممکن نمی‌دانست؛ اما شد. اینکه شد، نشان‌دهنده این است که</p>	<p>پیروزی انقلاب اسلامی بر اساس سنت الهی بود</p>

۱. «آیا می‌خواهند نقشه شیطانی برای تو بکشند؟! ولی بدانند خود کافران در دام این نقشه‌ها گرفتار می‌شوند» (طور / ۴۲).
۲. «ما می‌خواهیم بر مستضعفان زمین منت نهیم و آنان را پیشوایان و وارثان روی زمین قرار دهیم» (قصص / ۵).
۳. «ای کسانی که ایمان آورده‌اید! اگر [آیین] خدا را یاری کنید، شما را یاری می‌کند و گم‌هایتان را استوار می‌دارد» (محمد / ۷).
۴. «و خداوند کسانی را که یاری او کنند، یاری می‌کند؛ خداوند قوی و شکست‌ناپذیر است» (حج / ۴۰).

بر این عالم کون، بر این عالم وجود، قوانینی حاکم است که اهل ماده آن قوانین را نمی‌شناسند، آن قوانین را نمی‌بینند: «سُنَّةَ اللَّهِ فِي الَّذِينَ خَلَوْا مِنْ قَبْلُ»؛^۱ در جای دیگر: «سُنَّةَ اللَّهِ الَّتِي قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلُ»؛^۲ سنت خدا یعنی قوانین الهی. قوانینی وجود دارد در عالم وجود، در سرتاسر این کون عظیم. این قوانین مثل قوانین طبیعی، مثل قانون جاذبه، مثل قانون ستارگان و خورشید و ماه و آمد و رفت ماه و خورشید در شبانه‌روز، این‌ها قانون است؛ قانون طبیعی است. همین‌جور قوانینی در جوامع انسانی وجود دارد، این قوانین را اهل ماده با چشم‌های کم‌سو نمی‌توانند درک بکنند؛ اما وجود دارد. خب، وقتی که ما زمینه این قوانین را به دست خودمان فراهم کردیم، خدای متعال قانون را محکم می‌کند. آتش سوزندگی دارد؛ باید شما زمینه را فراهم بکنید، آتش را روشن کنید، جسم غیر مرطوب را روی آتش بگیرید، آتش خواهد گرفت؛ زمینه را فراهم بکنید، قانون طبیعی کار خودش را خواهد کرد. باید زمینه را فراهم کرد. ملت ایران این زمینه را فراهم کرد. این حرف‌ها را بزرگان ما گفته‌اند، هم قرآن مکرر فرموده است، هم در کلمات ائمه علیهم‌السلام، در کلمات رسول خدا، این‌ها وجود دارد. «فَلَمَّا رَأَى اللَّهُ صِدْقَنَا، أَنْزَلَ بَعْدُونَا الْكِبْتَ وَأَنْزَلَ عَلَيْنَا النَّصْرَ».^۳ امیرالمؤمنین در نهج‌البلاغه می‌فرماید: صادقانه وارد میدان بشوید، ایستادگی بکنید، خدای متعال دشمن شما را سرکوب خواهد کرد و به شما نصرت خواهد داد. این قاعده کلی و قانون است. این قاعده در انقلاب تحقق پیدا کرد؛ مردم صادقانه وارد میدان شدند و ایستادگی کردند» (بیانات در دیدار مردم قم، ۱۳۹۴/۱۰/۱۹).

«ما یک جبهه وسیع دشمن در مقابل خودمان داریم... خیلی کارها هم می‌توانند بکنند، حملات تبلیغاتی می‌کنند. تمام این دستگاه‌های رسانه‌های دنیا در مشت این‌هاست. علیه جمهوری اسلامی هر چه دلشان می‌خواهد می‌پراکنند. کلیدهای اقتصادی دست این‌هاست. قدرت‌های سیاسی دست این‌هاست. نظام‌های امنیتی دست این‌هاست. سرویس‌های اطلاعاتی مال این‌هاست. این‌ها در مقابل نظام جمهوری اسلامی هستند. خب، یک عده‌ای وقتی چشمشان به این جبهه می‌افتد، دلشان می‌ریزد. این به خاطر این است که از آن کلیدواژه مهم سنت الهی غفلت می‌کنند. خب، همین دشمنی‌ها و بالاتر از این دشمنی‌ها با خود انقلاب بود؛ انقلاب پیروز شد. امروز هم همان دشمنی‌هاست؛ امروز هم شما اگر چنانچه به

پیامدهای
غفلت از
سنت‌های
الهی!

۱. «درباره کسانی که پیشتر بوده‌اند، [همین] سنت خدا [جاری بوده] است» (احزاب / ۶۲).

۲. «سنت الهی از پیش، همین بوده است» (فتح / ۲۳).

۳. «چون خداوند - ما را آزمود و - صدق ما را مشاهدت فرمود، دشمن ما را خوار ساخت و رایت پیروزی ما را برافراخت» (نهج‌البلاغه، ۱۳۷۴: ۹۱، خطبه ۵۶).

<p>لوازمش عمل بکنید، شما پیروز خواهید شد؛ برو برگرد ندارد. «فَلَمَّا رَأَى اللَّهُ صِدْقَنَا أَنْزَلَ بَعْدُونَا الْكَيْبَ»^۱ این امروز هم صادق است. من و شما وقتی صادقانه وارد میدان بشویم، به لوازمش عمل بکنیم، ایستادگی کنیم، بصیرت به خرج بدهیم، به موقع اقدام بکنیم، درست حرف بزنیم، درست عمل بکنیم، صادقانه وارد میدان بشویم، همان حرفی که امیرالمؤمنین فرموده، وجود دارد: «أَنْزَلَ بَعْدُونَا الْكَيْبَ وَأَنْزَلَ عَلَيْنَا النَّصْرَ»^۲ پیروزی مال ماست، کبت و سرکوبگری متعلق به دشمن است» (همان).</p>	
<p>«﴿الَّذِينَ قَالَ لَهُمُ النَّاسُ إِنَّ النَّاسَ قَدْ جَمَعُوا لَكُمْ فَاخْشَوْهُمْ فَزَادَهُمْ إِيمَانًا وَقَالُوا حَسْبُنَا اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ﴾ فَأَنْقَلَبُوا بِنِعْمَةٍ مِنَ اللَّهِ وَفَضْلٍ لَمْ يَمَسَّهُمْ سُوءٌ»^۳ ... جنگ أحد تمام شد ... تعداد زیادی شهید شدند، خسته و فرسوده و زخمی شده برگشتند مدینه. حالا قریش ... گفتند امشب حمله کنیم ... عواملشان آمدند داخل مدینه، شروع کردند هراس افکنی ... گفتند ... لشکر فراهم آورده اند، می خواهند پدر شما را دریابورند! ... این هایی که مخاطب این هراس افکنی بودند، «﴿قَالُوا حَسْبُنَا اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ﴾»؛ [گفتند: نخیر، ما نمی ترسیم، خدا با ماست. پیغمبر فرمود آن کسانی که امروز در أحد زخمی شدند، جمع بشوند. آن ها جمع شدند. گفت بروید مقابل این ها. رفتند آن ها را شکست دادند و برگشتند: «﴿فَأَنْقَلَبُوا بِنِعْمَةٍ مِنَ اللَّهِ وَفَضْلٍ﴾»؛ یک مقدار زیادی غنیمت آوردند و هیچ مشکلی هم برایشان پیش نیامد ... بنابراین، اگر چنانچه در مقابل هراس افکنی دشمن، شما به معنای واقعی کلمه معتقد شدید که «﴿حَسْبُنَا اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ﴾» و به وظایفتان عمل کردید، نتیجه اش این است» (بیانات در دیدار رئیس و مسئولان قوه قضاییه، ۱۴۰۱/۰۴/۰۷).</p>	<p>سنت الهی در ماجرای پیروزی پس از جنگ أحد</p>
<p>(ملت هایی که فکری دارند، هویتی دارند، انگیزه ای دارند، متکی به خدا هستند، متوکل علی الله هستند، می ایستند و خدای متعال به آن ها کمک خواهد کرد. «﴿وَلَوْ قَاتَلَكُمُ الَّذِينَ كَفَرُوا لَوْلُوا الْأَدْبَارُ ثُمَّ لَا يَجِدُونَ وِلِيًّا وَلَا نَصِيرًا﴾ سَنَّةُ اللَّهِ الَّتِي قَدْ خَلَّتْ مِنْ قَبْلُ وَلَنْ تَجِدَ لِسُنَّةِ اللَّهِ تَبْدِيلًا»^۴؛ این سنت الهی است؛ اگر مسلمان ها بایستند، بر همه</p>	<p>یمن و فلسطین به خاطر ایستادگی و مقاومتشان</p>

۱. «چون خداوند ما را آزمود و صدق ما را مشاهده فرمود، دشمن ما را خوار ساخت» (همان).

۲. «دشمن ما را خوار ساخت و رایت پیروزی ما را برافراخت» (همان).

۳. «همان کسانی که [برخی از] مردم به ایشان گفتند: «مردمان برای [جنگ با] شما گرد آمده اند، پس از آن ها بترسید»، و [لی این سخن] بر ایمانشان افزود و گفتند: «خدا ما را بس است و نیکو حمایتگری است» * پس با نعمت و بخششی از جانب خدا، [از میدان نبرد] بازگشتند، در حالی که هیچ آسیبی به آنان نرسیده بود» (آل عمران / ۱۷۳-۱۷۴).

۴. «و اگر کسانی که کافر شدند، به جنگ با شما برخیزند، قطعاً پشت خواهند کرد و دیگر یار و یآوری نخواهند یافت * سنت الهی از پیش همین بوده و در سنت الهی هرگز تغییری نخواهی یافت» (فتح / ۲۲-۲۳).

پیروز
خواهند شد

سازوبرگ قدرت‌های طاغوتی و مستکبر پیروز خواهند شد. امروز مردم یمن سخت‌ترین شکنجه‌ها را دارند از ناحیه دولت سعودی و همراهانش و آمریکا -پشتیاننش- تحمل می‌کنند. لکن بدانید قطعاً ملت یمن و انصارالله پیروز خواهند شد. آن‌ها شکست نمی‌خورند. ملت فلسطین شکست نمی‌خورند. تنها راه، مقاومت است و آن چیزی که امروز آمریکا را و متحدینش را دستپاچه کرده که به حرف‌های یاهو متوسل می‌شوند، به کارهای غلط متوسل می‌شوند، ایستادگی ملت‌های مسلمان است و این ایستادگی نتیجه خواهد داد» (بیانات در دیدار مسئولان نظام و میهمانان کنفرانس وحدت اسلامی، ۱۳۹۷/۰۹/۰۴).

تبیین فرمایشات رهبری در سنت‌های الهی

پذیرش حضور خداوند و عوامل فراطبیعی دیگر در زندگی انسان و تأثیر آن بر تحولات اجتماعی، از ویژگی‌های خاص علم دینی است. بر خلاف پارادایم‌های رایج علوم اجتماعی که تصویری سه‌بعدی از ماهیت علوم اجتماعی -بدون در نظر گرفتن رابطه با خدا و ماوراء- ترسیم می‌کنند، مفروض در پارادایم علم اجتماعی اسلامی، تصویری چهاربعدی شامل رابطه انسان با خدا، با خود، با دیگر انسان‌ها و طبیعت می‌باشد. برخی از فیلسوفان متأخر علوم اجتماعی نیز امکان تأثیر عوامل فراطبیعی بر واقعیات اجتماعی را از موضع رئالیسم انتقادی پذیرفته‌اند (بستان، ۱۳۹۲: ۳۷، ۳۶).

در همین راستا بنا بر نظر رهبر معظم انقلاب، خداوند در عالم طبیعت و در عالم انسان، قواعد و قوانینی دارد که از آن به سنت‌های الهی تعبیر می‌شود. برخی از این قوانین و سنت‌ها برای همگان قابل فهم بوده و فهم برخی از آن‌ها برای عده‌ای از خواص می‌باشد. ویژگی این قوانین، تغییرناپذیر بودن آن سنت‌هاست که با انطباق افراد و جریان‌ها بر آن‌ها محقق می‌شود. سنت پیروزی جبهه حق در آیات قرآن به فراوانی مورد تصریح قرار گرفته که توضیح آن گذشت. از این رو شکست و انهزام در جبهه حق معنا ندارد؛ مگر آن وقتی که اهل حق در میدان حاضر نشوند! امام خامنه‌ای نیز در استنادات خود به برخی از این آیات استناد نموده است. از منظر رهبر معظم انقلاب، پیروزی انقلاب اسلامی بر اساس این سنت الهی بوده و تحقق این سنت در هر جریانی مشروط به شروطی همچون صبر، استقامت، مبارزه، ترسیدن، از دست ندادن امید و... می‌باشد.

ایشان با بیان این نکته که غفلت از سنت‌های الهی موجب ترس و وحشت و ناامیدی می‌شود، به بیان سنت الهی در ماجرای پیروزی پس از جنگ اُحد پرداخته است.

نکته مهم دیگر، وعده پیروزی مبارزات مردم مظلوم یمن و فلسطین بر اساس تحقق سنت الهی نصرت و پیروزی به شرط مقاومت است. در دنیایی که بسیاری از تحلیلگران برجسته نظامی و امنیتی در مراکز تحقیقات راهبردی و آینده‌پژوهی، در پیش‌بینی معادلات منطقه‌ای و جهانی، کمترین اقبالی برای پیروزی ملت‌های محروم و مستضعفی مانند یمن و فلسطین قائل نیستند و روی همین حساب، شکست حریف ضعیفی مانند یمن را در مدت حداکثر یک یا دو ماه پیش‌بینی می‌کنند، پیش‌بینی ایشان بنا بر ایمان به وعده الهی و تکیه بر سنت پیروزی جبهه حق تحقق می‌یابد. این سنت قطعی قرآنی - که در سخت‌ترین شرایط جبهه حق، نوید پیروزی مجاهدان راه حق را در صورت عمل به لوازم جهاد و دفاع داده است - بارها در عصر حاضر نیز با جری و تطبیق بر شرایط مختلف در تحولات انقلاب اسلامی به ویژه در مقاطع حساس جنگی و هجمه دشمن، مورد استناد رهبر معظم قرار گرفته که نشان‌دهنده جایگاه ویژه این سنت مهم در سیاست‌گذاری‌ها و تبیین افق پیش روی جهاد و دفاع و مبارزه است.

نمونه تحقق سنت پیروزی در عصر حاضر

یکی از نمونه‌های محقق‌شده این سنت در اندیشه دفاعی رهبری معظم انقلاب اسلامی از زبان شهید سرافراز جبهه مقاومت جهانی، سردار حاج قاسم سلیمانی در مورد جنگ ۳۳ روزه حزب‌الله لبنان با رژیم صهیونیستی این گونه بیان شده است:

«تقریباً هفته اول که سپری شد، از تهران اصرار داشتند من به تهران بیایم تا درباره جنگ توضیح بدهم. من از یک راه فرعی برگشتم. آن وقت رهبر معظم انقلاب در مشهد بودند و من خدمت ایشان رسیدم برای جلسه سران سه قوه و مسئولان اصلی که عضو شورای امنیت ملی بودند و غالباً در بخش‌های امنیتی و اطلاعاتی حضور داشتند. در جلسه مشهد، من گزارشی از حادثه دادم که گزارش تلخی بود؛ یعنی مشاهدات من، افقی از پیروزی را نشان نمی‌داد. جنگ کاملاً جنگ متفاوت و دقیقی بود. اهداف با دقت انتخاب می‌شد. ساختمان‌های ۱۲ طبقه با یک بمب با زمین یکسان می‌شدند... آقا شروع به صحبت کردند. چند مطلب را فرمودند، از جمله اینکه فرمودند: "نکاتی

که فلانی گفتند پیرامون جنگ، همین طور است؛ این جنگ، جنگ بسیار سخت و شدیدی است؛ اما من تصور می‌کنم این جنگ شبیه جنگ خندق است.“ آیات جنگ احزاب یا همان جنگ خندق را قرائت کردند و حالت مسلمان‌ها، حالت اصحاب و یاران پیغمبر، حالتی را که بر صف آن‌ها حاکم بود، بیان کردند. بعد فرمودند: “اما من تصورم این است که پیروزی این جنگ، همانند پیروزی جنگ خندق خواهد بود.“ من در دلم تکان خوردم، چون اصلاً چنین ظنی از نظر نظامی نداشتم. یعنی در دلم تمنا کردم کاش آقا این را نمی‌فرمودند که نتیجه این جنگ، پیروزی است. جنگ احزاب، پیروزی بزرگ پیامبر بود» (روزنامه جام جم، ۱۰ مهر ۱۳۹۸، ش ۵۴۹۳).^۱

بر پایه همین ایمان و وعده نصرت بود که دبیرکل حزب‌الله لبنان، پیروزی لبنان را از قبل اعلام کرده و دلیل آن را وعده پیروزی توسط رهبر معظم انقلاب اسلامی ایران عنوان کرده بود. اکرم الکعبی دبیرکل مقاومت اسلامی نُجباء عراق در سخنانی که برای نخستین بار به مناسبت سیزدهمین سالگرد جنگ ۳۳ روزه حزب‌الله لبنان با رژیم صهیونیستی منتشر شد، گفت:

«در آن زمان، سیدحسن نصرالله به یکباره با اطمینانی فراتر از یک برآورد ساده، در رسانه‌ها بشارت پیروزی قطعی داد و همه را غافلگیر کرد. مدتی بعد از پایان جنگ [لبنان]، من و جمعی از برادران مجاهد به لبنان سفر کردیم تا ضمن دیدار با سیدحسن، پیروزی بزرگ حزب‌الله را به ایشان تبریک بگوییم. در مسیر، سؤالی ذهنم را درگیر کرده بود و تصمیم گرفتم به محض ملاقات، آن را مطرح کنم؛ اینکه سیدحسن بر چه اساسی وعده پیروزی داد؟ به محض دیدار با سیدحسن - که شهید عماد مغنیه هم حضور داشت- سؤالم را مطرح کردم. ایشان پاسخ داد که پس از شدت یافتن محاصره، پیامی از [حضرت آیه‌الله العظیم سیدعلی خامنه‌ای] رهبر انقلاب اسلامی [ایران] دریافت کردم که در آن تأکید شده بود به همه مجاهدان توصیه کنم دعای “جوشن صغیر” را بخوانند و در ادامه بشارت دادند که قطعاً نصر و پیروزی و عزت و کرامت از آن مقاومت خواهد بود» (خبرگزاری مهر، ۲۳ مرداد ۱۳۹۸).^۲

شبیه همین، رهبر معظم انقلاب در دیدار با هیئتی از جنبش انصارالله یمن، نوید پیروزی را به مردم یمن نیز داد (همان).

1. <<https://www.jamejamdaily.ir/newspaper/item/41259>>.

2. <<https://www.mehrnews.com/news/4692444>>.

نتیجه گیری

- ۱- قرآن تاریخ زندگی بشر را - بر خلاف برخی از دانشمندان علوم اجتماعی غرب - بسیار منضبط و مشخص دیده و برای آن قوانین ثابتی تعریف نموده است که شناخت و توجه به آن سنن و قوانین، که از جمله آن‌ها سنت پیروزی جریان حق بر باطل است، در شناخت و حتی پیش‌بینی حوادث و جریانات کمک فراوانی می‌نماید. در این تحقیق که با روش توصیفی و تحلیلی به بررسی برخی از آیات و روایات مربوطه و نمونه‌هایی از فرمایشات مقام معظم رهبری حضرت امام خامنه‌ای در این زمینه پرداخته شد، به دنبال بررسی جایگاه این سنت قرآنی در اندیشه‌های دفاعی معظم‌له بودیم.
- ۲- با بررسی برخی از آیات و روایات مرتبط با سنت پیروزی، جایگاه این سنت و قانون مهم و سرنوشت‌ساز روشن شد. قرآن کریم در آیات فراوانی ضمن تبیین رویارویی جبهه حق و باطل در طول تاریخ، به آشکال مختلف تحقیق پیروزی جبهه حق در صورت تحقق شرایط و لوازم آن همچون صبر و مقاومت اشاره و تصریح نموده است. در نگاه قرآن، حق پیروز است و باطل به دلیل غیر اصیل بودن پایدار نبوده و از بین می‌رود. بنا بر وعده الهی در آیات قرآن، سنت پیروزی در قالب محو باطل و استقرار حق، نجات رسولان الهی و اهل ایمان و مؤمنان، چیرگی حزب‌الله، وعده استخلاف و جانشینی در زمین، امامت و وراثت و فرمانروایی بر زمین و...، تحقق و نمود پیدا می‌کند.
- ۳- سنت پیروزی جبهه حق در آیات قرآن به فراوانی مورد تصریح قرار گرفته است. از این رو، شکست و انهزام در جبهه حق معنا ندارد؛ مگر آن وقتی که اهل حق توی میدان نیایند! از منظر امام خامنه‌ای، پیروزی انقلاب اسلامی بر اساس این سنت الهی بوده و تحقق این سنت در هر جریانی، مشروط به شروطی همچون صبر، استقامت، مبارزه، نترسیدن، از دست ندادن امید و... می‌باشد. ایشان با بیان این نکته که غفلت از سنت‌های الهی، موجب ترس و وحشت و ناامیدی می‌شود، به بیان سنت الهی در ماجرای پیروزی پس از جنگ اُحد پرداخته و وعده پیروزی مبارزات مردم مظلوم یمن و فلسطین را بر اساس تحقق این سنت الهی داده است.
- ۴- بنابراین تأکیدات و استنادات و وعده‌های پیروزی جبهه حق که بارها از زبان

رهبر معظم انقلاب صادر شده است، نشان‌دهنده عمق ایمان و اعتقاد ایشان به این سنت الهی و جایگاه آن در اندیشه دفاعی ایشان می‌باشد. معظم‌له به تحقق قطعی پیروزی جبهه حق در سخت‌ترین شرایط و بحران‌ها به شرط فراهم نمودن لوازم آن، باور عمیق داشته و وعده‌های پیروزی که برای آینده انقلاب اسلامی و سایر جنبش‌های حق‌طلبانه و ظلم‌ستیز در جهان بیان فرموده است، از این عقیده نشئت می‌گیرد و نمونه‌های فراوان استناد ایشان در مقاطع مختلف از جمله شرایط حساس و پیچیده جنگ ۳۳ روزه، به خوبی عمق اعتقاد ایشان به این قانون الهی را نشان می‌دهد.

۵- پیشنهاد می‌شود با توجه به تأکیدات و دیدگاه رهبری -به عنوان سیاست‌گذار اصلی و کلان در ساختار انقلاب اسلامی- در مسئله سنت‌های قرآنی، در ادامه و تکمیل این تحقیق، سیاست‌گذاری‌های کلان انقلاب اسلامی مبتنی بر این سنت و سایر سنت‌های اجتماعی در قرآن تحلیل گردد و به عنوان قوانین در مطالعات اجتماعی به استحضار جامعه علمی و سیاست‌گذاران و مجریان سیاست رسانده شود.

کتاب‌شناسی

۱. قرآن کریم.
  ۲. نهج البلاغه، گردآوری شریف رضی، تصحیح صبحی صالح، قم، مرکز البحوث الاسلامیه، ۱۳۷۴ ش.
  ۳. بستان (نجفی)، حسین، گامی به سوی علم دینی؛ روش بهره‌گیری از متون دینی در علوم اجتماعی، قم، پژوهشگاه حوزه و دانشگاه، ۱۳۹۲.
  ۴. راغب اصفهانی، ابوالقاسم حسین بن محمد، المفردات فی غریب القرآن، تحقیق صفوان عدنان داوودی، بیروت، دار القلم، ۱۴۱۲ ق.
  ۵. شریفی، محمود و همکاران، فرهنگ جامع سخنان امام حسین علیه السلام: ترجمه کتاب موسوعه کلمات الامام الحسین علیهما السلام، ترجمه علی مؤیدی، قم، معروف، ۱۳۷۸ ش.
  ۶. صدر، سیدمحمدباقر، سنت‌های تاریخ در قرآن، ترجمه سیدجمال موسوی اصفهانی، قم، دفتر انتشارات اسلامی، ۱۳۸۸ ش.
  ۷. طباطبایی، سیدمحمدحسین، المیزان فی تفسیر القرآن، بیروت، مؤسسة الاعلمی للمطبوعات، ۱۳۹۰ ق.
  ۸. قرشی بنابی، سیدعلی اکبر، تفسیر احسن الحدیث، چاپ دوم، تهران، بنیاد بعثت، ۱۳۷۵ ش.
  ۹. قوام، سید عبدالعلی، اصول سیاست خارجی و سیاست بین‌الملل، قم، سمت، ۱۳۷۲ ش.
  ۱۰. کرمی فریدنی، علی، ظهور و سقوط تمدن‌ها از دیدگاه قرآن، قم، نسیم انتظار، ۱۳۸۳ ش.
  ۱۱. محمدی، سیدمحمدحسین، «اصول و ضوابط حاکم بر سیر تمدن‌ها با تأکید بر علل سقوط تمدن‌ها از منظر کلام وحی»، فصلنامه تاریخ درآینه پژوهش، سال پنجم، شماره ۴ (پیاپی ۲۰)، زمستان ۱۳۸۷ ش.
  ۱۲. مصباح یزدی، محمدتقی، جامعه و تاریخ از نگاه قرآن، قم، مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی، ۱۳۹۰ ش.
  ۱۳. مطهری، مرتضی، انسان و سرنوشت، چاپ شانزدهم، تهران، صدرا، ۱۳۷۶ ش.
  ۱۴. همو، جامعه و تاریخ، چاپ بیست و چهارم، تهران، صدرا، ۱۳۸۹ ش.
  ۱۵. همو، حماسه حسینی، تهران، صدرا، ۱۳۷۷ ش.
  ۱۶. همو، مجموعه آثار (۳) (امدادهای غیبی در زندگی بشر)، چاپ هشتم، تهران، صدرا، ۱۳۸۰ ش.
  ۱۷. همو، نبرد حق و باطل، تهران، صدرا، ۱۳۹۶ ش.
  ۱۸. میرمحمدی، سیدجمال‌الدین، دین، سیاست و مدیریت، قم، زمزم هدایت، ۱۳۹۳ ش.
19. <<https://farsi.khamenei.ir/newspart-index-old?tid=1848&npt=7#12287>>.
20. <<https://www.jamejamdaily.ir/newspaper/item/41259>>.
21. <<https://www.mehrnews.com/news/4692444>>.